

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

VI. Međunarodni kongres crkvene glazbe u Salzburgu

U okviru svečanosti proslave 1200. obljetnice salzburške katedrale održan je od 26. kolovoza do 2. rujna 1974. u Salzburgu VI. Međunarodni kongres crkvene glazbe, koji je organiziralo Međunarodno udruženje za crkvenu glazbu («Cansociatio Internationalis Musicae Sacrae», CIMS) u suradnji s Općim Cecilijanskim Savezom (ACV) zemalja njemačkog govornog područja. Organizacija CIMS je osnovana i kanonski potvrđena okružnicom Pape Pavla VI. »Nobile subsidium Liturgiae« još za vrijeme II. Vatikanskog sabora na svetkovinu sv. Cecilije 22. studenoga 1963. sa sjedištem u Rimu. Do sad je organizirano 5 značajnih međunarodnih kongresa (1950. u Rimu, 1954. u Beču, 1957. u Parizu, 1961. u Kölnu, 1966. Chicago-Milwaukee (USA), te 3. Simpozija održana u Salzburgu. U listopadu prošle godine (1973.) svečano je u Rimu proslavljena 10. obljetnica ovog Udruženja, na kojoj je Sv. Otac, govoreći o gajenju crkvene glazbe, posebno istaknuo sadržajni trenutak i potrebu crkvene glazbe u liturgiji riječima »conservare et promovere« (Sačuvati i unapređivati), a to je upravo bio motto i osnovno idejno usmjerenje ovoga kongresa.

Svaki dan kongresa započeo je svečanom euharistijskom službom Božjom, kod koje su sudjelovali razni pjevački zborovi (Poljska, Njemačka, Austrija, Amerika, Nizozemska, Belgija i Italija), te izveli velik broj vrijednih i besmrtnih glazbenih djela, kako starijih, iz poklada crkvene glazbe, tako i novih, suvremenih, od kojih su mnoga bila skladana upravo za ovaj kongres i tu doživjela svoju praižvedbu.

Teoretski, znanstveni dio odvijao se u tri tematska kruga: *Gregorijansko pjevanje s posebnim osvrtom na nova izdanja, Problemi nove liturgijske glazbe na podlozi glazbe našeg vremena, te Crkveno-glazbena izobrazba svjetovnog i redovničkog klera.*

1. Gregorijanskom pjevanju, koje prema Liturgijskoj konstituciji II. Vatikanskog sabora (br. 116) zauzima »prvotno mjesto u liturgijskim činima«, a koje je istodobno temelj preko tisućugodišnje kršćanske glazbene kulture, posvećena je na ovom kongresu velika pažnja i važnost, kako u znanstvenim referatima, tako i u mnogobrojnim praktičnim glazbenim izvedbama. Osobito je bila zahvaćena današnja mnogostrana problematika gregorijanskog koralala s posebnim osvrtom na značajna i korisna najnovija izdanja gregorijanskog koralala. Ova tematika obrađena je u slijedećim referatima: Sveuč. prof. Dr. William P. Mahrt, Stanford, California USA, znanstveno je prikazao i s praktičnim, evidentnim primjerima osvijetlio pitanje: »Gregorijansko pjevanje kao podloga zapadne glazbene kulture«. Dr. Gottfried Göller, Köln, Njemačka, svestrano je obradio »Gradule Romanum et Ordo cantus missae od 24. VI. 1972.«, dok je prof. Joseph Scibor, Varšava, Poljska, osvijetlio »Antiphonale Romanum et Liturgia Horarum od 11. IV. 1971.«, a Jean Claire OSB, Solesmes Francuska, zahvatio je akutnu temu »Cantus recitativi«. Prof. Joseph Lennards, Roermond, Nizozemska, iznio je nacrt zajedničkog gregorijanskog liturgijskog priručnika »Liber cantualis internationalis«, a koreferenti Prof. Dr. Gerard Mizglaski (Poznan, Poljska) i Prof. Dr. J. P. Schmit (Luxemburg) dali su neka zapažanja s obzirom na potrebe i situaciju drugih zemalja. Prof. J. Lennards je također objasnio i praktičnim primjerima s djecom pokazao »Zadaću i Metodu Ward-Pokreta«.

2. U drugom tematskom krugu bavio se kongres odnosom liturgijske i suvremene duhovne glazbe, koja je na filozofskim i teološkim osnovama obrađena i iznesena u ovim znanstvenim izlaganjima: Opat Dom

Jean Prou OSB iz Solesmesa prikazao je »Teološki smisao Božanskog kulta«, gdje je posebno naglasio dva aspekta, dvije dimenzije crkvene glazbe u bogoslužju: horizontalu, odnos prema čovjeku, i vertikalnu, odnos prema Bogu. Sveuč. prof. Dr. Dietrich von Hildebrand iz Amerike iznio je »Misiju glazbe u liturgiji«. Veoma je zanimljiv i konstruktivan bio međunarodni razgovor kompozitora na temu: »Suvremena i liturgijska glazba«, koji je vodio salzburški kompozitor Prof. J. Friedrich Doppelbauer. Dotaknuti su mnogi problemi i principi (estetika, folklorni elementi, različiti tonski sistemi, instrumentarij itd.), te se ostalo kod nedovoljno izraženog mišljenja da suvremenom skladatelju stoje na raspolaganju sva izražajna sredstva, ako ona izražavaju lijepo i funkcionalno s obzirom na liturgijsku glazbu.

3. Za crkvenu glazbenu praksu, osobito za župske zajednice, akutni je problem i odlučujuće pitanje crkvenoglasbena izobrazba svjetovnog i redovničkog klera. Ta problematika zahvaćena je u ovim referatima: Dr. Richard Sculer, 2. podpredsjednik CIMS-a, govorio je o glazbenoj izobrazbi svjetovnog klera, a P. Roman Bannwart OSB, Einsiedeln, Švicarska, o glazbenoj izobrazbi redovnika. Zatim je u uskoj povezanosti s ovom tematikom Prof. Dr. Johannes Overath, sadašnji predsjednik CIMS-a, iznio »Projekt priručnika za crkvenu glazbu za svećenička i redovnička sjemeništa«, nakon čega se razvila svestrana, ali korisna diskusija.

U okviru kongresa održano je nekoliko veoma zanimljivih i značajnih koncerata duhovne glazbe. Tako je Katedralni zbor iz Poznana (Poljska) izveo niz marijanskih poljskih popjevki pod naslovom: »Polonia gloriam Mariae jubilans«. Oratorij suvremenog glazbenog izražaja »De tempore« (prema tekstovima sv. Augustina) salzburškog skladatelja Cesara Bresgena doživio je svoju praižvedbu. U jednoj marijanskoj svečanosti izvelo je više zborova nove kompozicije — kantate M. Kuntza, F. Gollera i drugih suvremenih skladatelja. Schola cantorum Turicensis donijela je koncert moteta, djela starijih i suvremenih švicarskih skladatelja. Ova schola izvela je pod ravnanjem autora Rolanda Bisigera i kantatu (Mette) »Felix & Regula« za sole, zbor i orkestar. Cappella Carolina iz Aachena je veoma lijepo i izražajno izvela »Vespro della Beata Vergine« Claudija Monteverdija. Poznati francuski orguljaš i skladatelj Gaston Litaize (Paris) održao je u Mozarteumu orguljski koncert s međunarodnim programom.

Osim već spomenutih glazbenih izvedbi na svečanom misama (gregorijanski koral, klasična polifonija, niz starijih i novijih glazbenih liturgijskih djela), izvedena su na raznim glazbenim manifestacijama i brojna suvremena, upravo za ovaj kongres skladana glazbena liturgijska djela, od kojih treba posebno istaknuti slijedeće: Misa za dva zbora Franka Martina, »Missa Internationalis« mladog Amerikanca Noela Gomannea, »Missa Dominicalis cum populo, activo« J. F. Doppelbauera s novim kompozicijama promjenljivih dijelova na 4 jezika, koje su skladali renomirani skladatelji raznih naroda, a bila je izvedena u katedrali pod nazivom »Missa variis linguis«. Za svečanu proslavu katedrale skladana su u međunarodnoj suradnji tri novozavjetna himna iz liturgije časoslova za zbor i puk. Salzburški skladatelj J. F. Doppelbauer stvorio je za tu prigodu novi »Te Deum« za zbor, puk i duhaći orkestar.

Iako su na ovom kongresu, unatoč bogatog ostvarenog programa, ostale mnoge želje neispunjene, mnoga pitanja neriješena i otvorena, ipak je kongres pružio ne samo sudionicima, nego i drugim crkvenim glazbenicima svijeta, veliko obogaćenje u svakom pogle-

du, te uvelike pridonio čovječnom i srdačnom zajedništvu u radosnom, nesebičnom i spremnom službenju crkvenoj glazbi.

Ljubomir Galetić

Dr. Anton Lippe

19. veljače ove godine umro je u Berlinu kapelnik gradske stolne crkve prelat dr. Anton Lippe. Bio je povezan s našom Hrvatskom kat. misijom u Berlinu, jer je imao probe sa svojim glasovitim St. Hedwig-korom u prostorijama naše misije i bio prijatelj s našim misionarima, a sa mnom je skupa — od početka do kraja — bio na Institutu za crkvenu glazbu u Rimu i skupa smo položili doktorat iz grupe gregorijanskog pjevanja, pa se rado odazivam pozivu urednika »Sv. Cecilije« na napišem osvrt na njegov život i rad.

Rodio se je u St. Anna an Aigen u Štajerskoj. Prve glazbene pouke dobio je u rodnoj kući. Kao dječak pjevao u zboru mjesne crkve. Bio je rođeni i talentirani dirigent. Prvi je put dirigirao kad mu je bilo 10 godina. On priča: Obolio naš zborovođa, a imala se je pjevati Schubertova G-dur misa. Kako bez dirigenta? — Ja sam pošao bolesnom zborovođi i ponudio se. On je s početka oklijevao, ali je na moju upornu molbu popustio. Bio sam najmanji od pjevača i kad sam stupio pred zbor, svi su se zasmijali. Ja sam međutim bio ozbiljan i štapićem dao znak orguljašu da počne i išlo je dobro.

Pošao je u sjemenište, a iza toga u bogoslovsko učilište u Grazu. Tu mu je bio profesorom glazbe Anton Faist. Kao mladi svećenik organizirao je glazbeni festival na komu je sam dirigirao Heidnova Stvaranje, Krönungsmesse Mozarta i jedan serenadni koncert. Kritičari su se vrlo povoljno izrazili o njegovu muziciranju i to je zapazio njegov biskup te ga pozvao da se natječe na ispražnjeno mjesto dirigenta u njemačkoj nacionalnoj crkvi St. Maria dell'Anima u Rimu i da se upiše na Papinski institut za crkvenu muziku. Dobio je natječaj i tako smo se god. 1930. nas dvojica našli skupa na istoj klupi u školi na Piazza s. Agostino. Kako sam bolje govorio talijanski od njega, pomagao sam mu, pa kad je god. 1932. u dvorani Boromini dirigirao Heidnova »Godišnja doba«, poklonio mi je klavirski izvadak toga djela i napisao na naslovnoj stranici. Meinem lieben Maestro zur Erinnerung an den heissen Juni 1932. Lippe. Bilo je zaista onda vruće u Rimu! Pod njegovim vodstvom zbor u Anima bio je stalno na velikoj visini. God. 1934. doktorirao je s tezom: Utjecaj gregorijanskog koralna na njemačku narodnu popijevku. God. 1935. bi imenovan kapelnikom stolne crkve u Grazu. Osim ka-

tedrale vodio je i reprezentativne zborne i orkestarske koncerte »Abonnementzyklen« u Grazu. Njegov zbor je imao do 160 pjevača. Izvodio je velika djela od Bacha do Honeggera. Predstavio se je svjetskoj javnosti izvedbom Schmittova oratorija: Knjiga sa sedam pečata. S ovim djelom gostovao je po mnogim velikim evropskim gradovima. Doživio je veliki uspjeh prigodom euharistijskog kongresa u Münchenu 1960. te pri otvaranju glazbenog festivala u Strasburgu god. 1963.

Od godine 1948. bio je stalni dirigent bečke »Dvorske muzičke kapele«. Ta kapela okupljala je bečke pjevače dječake, muški zbor gradske opere i Bečku filharmoniju. Svake nedjelje kod svećane mise pjevale su se strogo klasične skladbe, a Lippe je uveo to da dječaci pjevaju promjenjive djelove u gregorijanskom koralu.

Početkom god. 1964. bio je imenovan dirigentom stolne crkve u Berlinu. Tu je njegova sposobnost još više došla do izražaja. Uz klasična djela posvetio je mnogo ljubavi djelima novijega datuma i imenima Ahrens, Baumann i Schwarz-Schilling. Kao katedralni dirigent održavao je mjesečne sastanke s berlinskim orguljašima i vodio brigu za socijalni standard crkvenih glazbenika. Među zadnjim djelima, koje je izveo bila su Requiem A. Dvoržaka i Matthäuspassion J. S. Bacha. Nije bio prijatelj šansona u crkvi, gitara ni udaraljki. Naučio je da ozbiljnom muzikom podiže duhove Bogu. Bio je iskreno pobožan. Prigodom izvedbe Mozartove c-mol mise pisao je jedan berlinski kritičar da je samo svećenik — muzičar mogao onako prouhoviti tu izvedbu i u njegovoj pobožnosti da se je krila tajna njegova muziciranja, koje je zanosilo.

Nije dugo bolovao. Dva dana prije smrti, u bolničkoj sobi u bolnici želio je da mu svećenik čita misu. Odgovarao je pobožno preko mise. Primio je na vrijeme sakramente umirućih i preselio se u bolji život.

Jedan njegov znanac rekao je o njemu iza prijenosa i pokopa u rodnom mjestu u Štajerskoj: Anton Lippe bio je svećenik i čovjek koji je oko sebe širio dobrotu, razumijevanje, opće bratstvo i ljubav. Bio je vjernik. Tu vjeru osjetio je svatko tko je imao sreću da ga sretne negdje na životnom putu ili da sluša njegove visoko umjetničke izvedbe.

Nisam kolegu Antona Lippea susreo nikada nakon završetka studija u Rimu, a sudbina je htjela da sam nekoliko mjeseci iza njegove smrti došao u Berlin i u Hrvatskom centru našao njegove tužne partiture, bogati arhiv — spomen njegove ogromne glazbene djelatnosti, a čuo sam o njemu tako lijepo govoriti da se ponosim time što sam najljepše mladenačke godine proveo u njegovom društvu. Počivao u miru!

Ivan Glibotić

Obavijest pretplatnicima

Ovom broju prilažemo čekovne uplatnice pa molimo cijenjene pretplatnike da obnove svoju pretplatu za 1975. g. a dužnike za 1974. g. da bi

što prije podmirili svoj dug. Bit ćemo Vam zahvalni ako među svojim prijateljima nađete po kojeg novog pretplatnika za časopis »Sv. Cecilija«.